

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

asupra nivelului coruptibilității proiectului

de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative

I. EVALUAREA GENERALĂ A PROIECTULUI

1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1 Fundamentarea generală a proiectului

a. Autor al inițiativei legislative este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Justiției, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 47(44) din Regulamentul Parlamentului.

b. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art. 72 din Constituție și art.art. 6-11, 35 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

c. Scopul promovării proiectului. Potrivit autorului, sistemul judecătoresc urmează să fie reformat pentru a asigura independența justiției și respectarea drepturilor omului. În acest context autorul consideră că judecătorii specializate (mai ales instanțele economice), și-au demonstrat în timp ineficiență și lipsa unei justificări logice, deaceia se propune reformarea sistemului de organizare judecătorească, ce presupune lichidarea judecătorilor specializate. Acest lucru urmează a fi realizat nemijlocit prin preluarea atribuțiilor instanțelor judecătorești specializate de către instanțelor de drept comun cu specializarea acestora pe colegii/secțiuni după caz.

Întreprinderea unor măsuri de acest gen a fost recomandată anterior și de dl. Giacomo Oberto, expert al Consiliului European, în expertiza sa din 25 aprilie 2007 „Privind perfecționarea proiectului Strategiei de consolidare a sistemului judecătoresc”. Astfel, acesta a precizat că judecătorii specializați ar trebui să facă parte din întreg sistemul instanțelor de drept comun, decât din câteva instanțe specializate ale acestuia, iar specializarea instanțelor de judecată ar trebui să fie efectuată conform principiului ramural.

De asemenea acesta a mai precizat că „Dreptul contemporan poate fi divizată în trei ramuri: legea civilă, penală și administrativă. Ramurile specializate, precum dreptul muncii, familiei, comercial nu sunt altceva decât părți componente ale dreptului civil. Astfel, dispăre necesitatea instituirii (cum se întâmplă în majoritatea statelor ale Europei de Est) jurisdicțiilor de drept comercial totalmente separate (uneori acestea pot fi înființate ca instanțe de „arbitraj” sau instanțe „economice”).

Chestiunile economice nu sunt altceva decât o parte componentă a ramurii de drept civil, astfel că, un judecător specializat în drept civil nu va întâlni mari dificultăți la examinarea unei cauze cu specific comercial și vice versa. Mult mai rezonabil ar fi instituirea secțiilor/colegiilor specializate în cadrul instanțelor judecătorești de drept comun conform exemplului majorității statelor Europei de vest (de exemplu pentru cazuri de insolvabilitate, de muncă, de familie etc.).”

Totuși, pentru a nu perturba procesul de examinare a cauzelor care se află pe rol în competența instanțelor judecătorești specializate, precum și în vederea excluderii îngerării dreptului la un proces

echitabil a cetățenilor, proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative are drept scop pentru moment, doar transferarea competențelor instanțelor judecătorești specializate (ale Judecătoriei Economice de Circumscripție Chișinău, Judecătoriei Militare, Curții de Apel Economice) în competența instanțelor judecătorești de drept comun și nu lichidarea în sine a acestora. Astfel, acestea din urmă vor continua să examineze cauzele care se află în procedura sa.

Autorul precizează, că transmiterea competențelor instanțelor judecătorești specializate în competența instanțelor judecătorești de drept comun nu exclude posibilitatea funcționării pentru anumite cauze civile sau penale a colegiilor sau completelor de judecată specializate. Astfel, conform art. 18 din Legea cu privire la organizarea judecătorească în caz de necesitate, președintele (vicepreședintele) instanței poate constitui complete specializate pentru judecarea cauzelor privind anumite materii sau categorii de persoane. Prevederi similare se regăsesc și în art. 29 din Codul de procedură penală, care prevede că pentru anumite categorii de cauze penale pot funcționa colegii sau complete de judecată specializate.

În opinia autorului modificările propuse vor eficientiza actul de justiție în sine, precum și calitatea acestuia, vor facilita realizarea de către persoane a dreptului de acces la justiție a și la un proces echitabil.

d. Suficiența argumentării. Argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea promovării proiectului.

e. Compatibilitatea cu legislația comunitară și alte standarde internaționale. Proiectul este compatibil cu legislația comunitară și standardele internaționale în domeniu.

1.2 Fundamentarea economico-financiară a proiectului

Implementarea proiectului nu presupune cheltuieli financiare suplimentare.

1.3 Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public

Prevederile proiectului nu promovează și nu prejudiciază careva interese de grup sau individuale în detrimentul interesului public.

2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standarde anticorupție

În proiect nu au fost atestate incompatibilități cu standardele naționale și internaționale anticorupție și nu au fost identificate domenii în care proiectul nu satisface cerințele sau sînt în contradicție cu aceste standarde.

Asigurarea transparenței în procesul decizional. Proiectul întrunește cerințele impuse de prevederile Legii privind transparența în procesul decizional nr. 239-XVI din 13.11.2008.

II. EVALUAREA ÎN FOND A PROIECTULUI

1. Formulări lingvistice ambigui

Textul proiectului corespunde tehnicii legislative și normative, regulilor limbajului și expresiei juridice.

2. Conflicte ale normelor de drept

Art.IX alineatul (4) din proiect

Considerăm că dispozițiile expuse în acest alineat contravin prevederilor art.40 alin.(1) al Codului de procedură penală. Așa, prevederile normei citate prevăd că cauza penală se judecă în raza teritorială a căreia a fost săvârșită infracțiunea, dar nu unde activează procuraturile militare.

Recomandarea: ecomandăm să se indice clar în norma tranzitorie "... în raza teritorială a căreia a fost săvârșită infracțiunea...".

3. Norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb

Nu sînt identificate norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb, capabile să genereze coruptibilitate.

4. Discreții excesive ale autorităților publice

Nu sînt identificate discreții excesive ale autorităților publice, capabile să genereze coruptibilitate.

5. Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor

Nu sînt identificate cerințe excesive, care să depășească cadrul rezonabil pentru realizarea drepturilor sau obligațiilor subiecților vizați.

6. Accesul limitat la informație, lipsa transparenței

Textul proiectului nu necesită a fi evaluat prin prisma accesului la informație sau asigurării transparenței.

7. Lipsa sau insuficiența mecanismelor de control

Implementarea prevederilor proiectului nu presupune aplicarea cărorva mecanisme suplimentare de control.

8. Responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare

Proiectul nu implică careva reponsabilități și nu necesită referințe exprese la responsabilitate și sancțiunile aplicate pentru încălcarea prevederilor sale.

9. Alte obiecții

Art.VI punctul 9 din proiect

Considerăm că în forma în care se propune modificarea art.44 Codul de procedură civilă se va distorsiona structura lui. Astfel prin excluderea din acest articol a alineatelor (5)-(8), este necesar de renumerotat alineatele care urmează celor excluse.

Recomandarea: Recomandăm, ca punctul 9, după cuvintele "se exclud", să fie completat cu

propoziția "iar alineatul (9) devine alineatul (5)", pentru a menține structura articolului în conformitate cu prevederile art.32 al Legii privind actele legislative nr.780-XV din 27.12.2001.

art.IX alineatul (7) din proiect

Considerăm că dispozițiile acestui alineat sînt expuse greșit, fapt care vine în contradicție cu prevederile art.19 al Legii privind actele legislative nr.780-XV din 27.12.2001. În opinia noastră varianta corectă ar fi: "Recursurile împotriva hotărîrilor/deciziilor Curții de Apel Economice, după intrarea prezentei legi în vigoare, " și în continuare după text.

Recomandarea: Recomandăm aducerea normei în concordanță cu prevederile art.19 din Legea precitată.

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative nr. 977 din 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin ordinul directorului Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției nr. 47 din 03.05.2007, de către

Cristea Valentin
șef secție drept privat
22 Octombrie 2009

Prezentul raport este publicat pe pagina oficială www.cccec.md